

Tellija: Keskkonnaamet

Töö nr: 10047

KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE EELHINDAMISE METOODIKA TÄPSUSTAMINE

Vastutav täitja:

Karl Kupits

Juhatuseliige:

Madis Osjamets

Tallinn
12.2010

SISUKORD

1	Sissejuhatus	3
1.1	KSH eelhindamise kohustuslikkus	3
1.2	Eelhindamisele esitatavad nõuded	4
1.3	Eelhindamise põhimõtted	7
2	Eelhindamise juhend	9
2.1	Strateegilise planeerimisdokumendi lühikirjeldus	9
2.1.1	Eesmärk	9
2.1.2	Käsitletav tasand	9
2.1.3	Käsitletav valdkond	9
2.1.4	Kaetav periood	9
2.2	Mõjurid ehk kavandatava tegevuse täpsustus	9
2.2.1	Ressursid	10
2.2.2	Ruumi ja otstarbe muutused	11
2.2.3	Hädaolukordade esinemine	12
2.2.4	Heited	12
2.2.5	Muud mõjurid	13
2.3	Vastavus õigusaktidele	13
2.4	Seotus teiste strateegiliste planeerimisdokumentidega	14
2.5	Mõjutatav keskkond	14
2.5.1	Elutu keskkond	16
2.5.2	Kaitstavad objektid ja eluskeskkond	22
2.5.3	Inimese elukeskkond	23
2.6	Asjaomaste isikute ja asutuste seisukohad	24
2.7	Hindamistulemuste kokkuvõte	25
3	Kasutatud viited	26

1 SISSEJUHATUS

Keskonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus¹ (edaspidi KeHJS) paneb strateegilise planeerimisdokumendi (edaspidi dokument) koostamise korraldajale kohustuseks kaaluda keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) vajalikkust. KSH on kohustuslik üleriigilise, maakonna- ja üldplaneeringu korral või, kui KeHJS § 33 lg 1 p 1 ja 3 nimetatud dokument on aluseks § 6 lg 1 tegevusele. Kui mitte, tuleb analüüsida (eelhinnata), kas planeerimisdokumendi elluviimisega võib kaasneda oluline keskkonnamõju ning kas KSH on vajalik sisuliselt.

Eelhindamise näol on tegemist ühe olulisema etapiga kogu KSH menetluses, kuna põhjalik eelhindamine välistab põhjendamatud KSH-d ning teisalt vastupidiselt õigusvastaselt KSH algatamata jätmise, samuti viitab eelhindamine, missugustele keskkonnaküsimustele tuleks KSH käigus kontsentreeruda. Senises praktikas eksitakse tihti KeHJS nõuete vastu, kuna KSH algatamise või algatamata jätmise otsustes ei ole arvestatud kõiki KeHJS § 33 lg 3-5 kriteeriume (mõju olulisuse üle otsustamise alus) või otsust ei ole piisavalt motiveeritud. Selle põhiliseks põhjuseks on § 33 lg 3-5 kriteeriumide üldisus ja segasus, mistõttu strateegilise planeerimisdokumendi koostamise korraldajatel (eriti kohalikel omavalitsustel) on raske otsustada, täpselt milliseid mõjureid (aspekt ehk mõjur on keemiline, füüsikaline või bioloogiline tegur, mis võib sihtobjektis esile kutsuda negatiivse mõju) tuleb eelhindamisel ja KSH vajalikkuse üle otsustamisel arvestada, seda eriti põhjusel, et strateegilise planeerimisdokumendid on oma olemuselt ka väga erinevad.

Käesolev juhend on tehtud selleks, et abistada peamiselt ametnikke eelhindamisel ja KSH algatamise vajalikkuse üle otsustamisel ning garanteerida asjakohased KSH algatamise või algatamata jätmise otsused. Juhendi olulisust tõstab ka asjaolu, et keskkonnamõju hindamise (üldisemalt) kontseptsiooni uuendus näeb ette omavalitsuste osaluse tugevdamist protsessis².

Selleks on täpsustatud KeHJS § 33 lg 3-5 kriteeriume, arvestades seejuures erinevate dokumentide reguleerimiseset ja tasandit. Kuivõrd § 33 lg 1 p 1 ja 3 nimetatud dokumentide korral tuleb eelhindamisel juhinduda keskkonnamõju hindamise (KMH) eelhindamise kriteeriumitest (§ 6 lg 3), siis on ka omavahel kõrvutatud mõlemaid kriteeriume, leitud erinevused ja kattuvused.

1.1 KSH eelhindamise kohustuslikkus

KeHJS § 33 järgi tuleb eelhindamine läbi viia, kui:

- a) koostatakse dokument põllumajanduse, metsanduse, kalanduse, energeetika, tööstuse, transpordi, jäätmekäitluse, veemajanduse, telekommunikatsiooni või turismi valdkonnas ning selle alusel kavandatakse § 6 lg 2 nimetatud tegevust;
- b) koostatakse detailplaneering ning selle alusel kavandatakse § 6 lg 2 nimetatud tegevust;

- c) dokument on aluseks tegevusele, mille mõjualale jääb Natura 2000 võrgustiku ala;
- d) koostatakse teemaplaneeringut;
- e) KSH läbinud dokumendis tehakse muudatusi;
- f) dokumendiga kavandatakse tegevust, mille jaoks on vaja tegevusluba.

Tulenevalt KeHJS § 33 lg 1 p 1 ja p 3 kehtivast määratlusest tuleb punktides a ja b nimetatud dokumentide korral eelhindamiseks kasutada KMH eelhindamise kriteeriume (KeHJS § 6 lg 3). Vastava eelhindamise läbiviimiseks on Euroopa Komisjoni poolt välja töötatud juhend³. Eelhindamise nõudeid on Eesti täpsustatud, ning välja on töötatud detailne meetodika⁴.

Ülejäänud juhtudel (d-f) tuleb eelhindamine läbi viia vastavalt KeHJS § 33 lg 3-5 kriteeriumitele.

1.2 Eelhindamisele esitatavad nõuded

KeHJS § 33 lg 3-5 esitatud nõuetest arusaamiseks on kasutatud paralleelselt KSH direktiivi inglisekeelset versiooni⁵ ja selle rakendamise juhendit⁶.

KeHJS tulenev eelhindamise loogika on toodud tabelis (Tabel 1). Sellest nähtub, et eelhindamise raami (millest eelhindamine koosnema peab) loob lõige 3. See ütleb, et eelhindamine koosneb dokumendi oluliste mõjurite kirjeldusest (p 1), mõjuritest avalduvast mõjust keskkonnale (p 2) ja asjaomaste asutuste ning isikute seisukohast (p 3).

Punkt 1 on vajalik, et eelhindajal tekiks ettekujutus dokumendi haardest (millisel määral dokumendi elluviimine üldse saab olulist mõju põhjustada). Seda punkti täiendab lõige 4.

Punkt 2 on vajalik olulise mõju hindamiseks arvestades punktis 1 tehtud järeldusi ning hiljem ka punkti 3 alusel saadud seisukohti. Kui loogika alusel oleks punkti 2 täiendajaks lõige 5(!), siis kehtiva seaduse alusel viitab lõige hoopis punktile 1. Olenemata sellest, et seaduses on viga, ei halva see arusaadavust ja eelhindamise kvaliteeti.

Punkt 3 tagab, et eelhindajal ei jääks tähelepanuta mõni oluline asjaolu. Kuna eelhindamine hõlmab endas tervet keskkonda sh kultuuriväärtusi ja muud traditsioonilisest looduskeskkonna käsitlusest väljajäävat, siis ei saa olla garanteeritud, et eelhindaja valdab kogu informatsiooni detailideni. Eesmärk on pigem eelhindamise eelnõu valmis teha (eriti oluline punkt 1!) ja siis küsida, kas hinnatud mõjud on täielikud. Pärast seisukoha küsimist tuleb KSH algatamise või algatamata jätmise otsuses kajastada, mis asutustelt seisukohta küsiti, missugune see oli ja kas see võeti arvesse. § 33 lg 3 punkti 3 täiendab § 33 lg 6.

Seega lõpploogikana võib eelhindamise nõudeid võtta alljärgmisena.

Raamnõuded § 33 lg 3, milles:

- punkti 1 täiendab § 33 lõige 4;
- punkti 2 täiendab § 33 lõige 5;
- punkti 3 täiendab § 33 lõige 6.

Tabel 1 KSH eelhindamise nõuded vastavalt § 33 lg 3-5

ÜLDISED NÕUDED (LÕIGE 3) (eelhindamise raam)	TÄPSUSTATUD NÕUDED (LÕIKED 4-6)
1) strateegilise planeerimisdokumendi iseloomust ja sisust	LÕIGE 4 1) missugusel määral loob strateegiline planeerimisdokument aluse kavandatavatele tegevustele, lähtudes nende asukohast, iseloomust ja elluviimise tingimustest või eraldatavatest vahenditest; (pt 2.2) 2) missugusel määral mõjutab strateegiline planeerimisdokument teisi strateegilisi planeerimisdokumente, arvestades nende kehtestamise tasandit; (pt 2.4) 3) strateegilise planeerimisdokumendi asjakohasus ja olulisus keskkonnakaalutluste integreerimisel teistesse valdkondadesse; (pt 2.4) 4) strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid; (pt 2.5) 5) strateegilise planeerimisdokumendi, sealhulgas jäätmekäitluse või veekaitsega seotud planeerimisdokumendi tähtsus Euroopa Liidu keskkonnaalaste õigusaktide nõuete ülevõtmisel. (pt 2.3)
2) strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasnevast keskkonnamõjust ja eeldatavalt mõjutatavast alast (pt 2.5)	LÕIGE 5 1) mõju võimalikkus, kestus, sagedus ja pöördumus, sealhulgas kumulatiivne ja piiriülene mõju; (pt 2.5) 2) oht inimese tervisele või keskkonnale, sealhulgas õnnetuste esinemise võimalikkus; (pt 2.5) 3) mõju suurus ja ruumiline ulatus, sealhulgas geograafiline ala ja eeldatavalt mõjutatav elanikkond; (pt 2.5) 4) eeldatavalt mõjutatava ala väärtus ja tundlikkus, sealhulgas looduslikud iseärasused, kultuuripärand ja intensiivne maakasutus; (pt 2.5) 5) mõju kaitsealadele. (pt 2.5)
3) planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneva keskkonnamõju strateegilise hindamise vajalikkuse üle otsustamisel tuleb enne otsuse tegemist küsida seisukohta	LÕIGE 6 Planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneva keskkonnamõju strateegilise hindamise vajalikkuse üle otsustamisel tuleb enne otsuse tegemist küsida seisukohta Keskkonnaametilt ja kõigilt teistelt asutustelt, keda strateegilise

<p>ÜLDISED NÕUDED (LÕIGE 3) <i>(eelhindamise raam)</i></p>	<p>TÄPSUSTATUD NÕUDED (LÕIKED 4-6)</p>
<p>Keskkonnaametilt ja kõigilt teistelt asutustelt, keda strateegilise planeerimisdokumendi rakendamisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju tõenäoliselt mõjutab. Eelmises lauses nimetatud asutuste hulka kuuluvad olenevalt strateegilise planeerimisdokumendi iseloomust muu hulgas Keskkonnaministeerium, Kultuuriministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Sotsiaalministeerium ja nende valitsemisalas tegutsevad valitsusasutused, maavalitsus, kohaliku omavalitsuse organ ning teised asjaomased asutused. (pt 2.6)</p>	<p>planeerimisdokumendi rakendamisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju tõenäoliselt mõjutab. Eelmises lauses nimetatud asutuste hulka kuuluvad olenevalt strateegilise planeerimisdokumendi iseloomust muu hulgas Keskkonnaministeerium, Kultuuriministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Sotsiaalministeerium ja nende valitsemisalas tegutsevad valitsusasutused, maavalitsus, kohaliku omavalitsuse organ ning teised asjaomased asutused.</p>

1.3 Eelhindamise põhimõtted

Sõltuvalt eelhindamise alla kuuluvate planeeringute ja kavade laiahaardelisusest ei ole olulise keskkonnamõju määratlemiseks võimalik kasutada matemaatilist lähenemist. Tahes-tahtmata jääb märkimisväärne osa eelhindaja kirjeldada ja otsustada.⁷ Seda enam, et mõju olulisus ei ole mõõdetav üksiseisvalt ükskõik milliste parameetritega, kuna selle juures peab alati arvestama mõju vastu võtva keskkonna seisundit. Seda kinnitab ka Euroopa Liidu kohtu lahend⁸, mis ütleb, et ka väikesemahuline projekt võib omada olulist keskkonnamõju kui see on plaanitud keskkonda, mille elemendid on tundlikud ka väiksematele mõjuritele.

Juhise eesmärk on rohkem kaasa aidata, et eelhindajal ei jääks mõni mõjur hindamata. Olulise mõju künnisväärtuste kirjeldamine on teisejärguline.

Oluline on meeles pidada, et eelhindamisel esitatav informatsioon ei saa olla detailsem kui dokument. See tähendab, et üldsusastmed ja ebatäpsused, mis on lubatud planeerimisdokumendis, peavad olema lubatud ka KSH eelhindamise tulemustes. Vastasel juhul tekib oht, et KSH eelhindaja õlule jääb dokumendi täiendamine detailidega.

Kuigi õiguslikult on eelhindamine oluline hetkeni, mil selgub esimene oluline mõju (motiveeritud põhjus KSH algatamiseks), siis lõpuni viidud eelhindamine aitab määrata KSH ulatuse, ning võib seetõttu omavalitsusele vähendada hoomamatust KSH sisule esitatavate nõuete osas.

Eelhindamine ei eelda täiendavate uuringute läbiviimist.

Juhendis viidatud õigusaktide kehtivus ja sisu tuleb iga kord järele kontrollida.

Oluliste looduskomponentide määratlemisel kasutati peamiste infoallikatena KMH eelhindamise meetodika täpsustamise aruannet⁴ ja Eesti keskkonnaülevaadet⁹. Täiendavalt tutvuti Keskkonnaministeeriumi ja selle allastutuste kodulehtedel oleva laiaulatusliku informatsiooniga. Tutvuti ka Austria⁷ ja Šoti¹⁰ KSH eelhindamise juhenditega.

Eelhindamine on jaotatud järgmistesse osadesse:

1. Strateegilise planeerimisdokumendi lühikirjeldus (*lühiülevaade dokumendist ja menetlusest*)
2. Mõjurid (*dokumendiga käsitletavat mõjurid ja käsitlemise raamid*)
3. Vastavus õigusaktidele
4. Seotus teiste planeerimisdokumentidega (*vastuolud ja ühised osad*)
5. Mõjutatav keskkond (*võimaliku olulise mõju kirjeldus keskkonnale*)
6. Asjaomaste isikute ja asutuste seisukohad (*lõpparuandele lisatavad asutuste ja isikute seisukohad*)
7. Hindamistulemuste kokkuvõte (*motiveeritud vastus olulise mõju olemasolu või puudumise kohta*)

Sisuliselt erineb eelhindamine täishindamisest järgmistes asjades:

- puudub programm;
- avalikustamised ei ole kohustuslikud;
- ei pea käsitlema alternatiive
- täiendavate uuringute läbiviimine ei ole kohustuslik;
- ei pea seadma keskkonnaseire tingimusi
- eelhindamise võib pooleli jätta hetkest kui selgub oluline mõju (tuleb edasi minna täishindamisega).

2 EELHINDAMISE JUHEND

2.1 Strateegilise planeerimisdokumendi lühikirjeldus

2.1.1 Eesmärk

Kirjeldatakse lühidalt põhjust, milleks dokumenti vaja on.

2.1.2 Käsitlev tasand

Dokumente reguleerivad kaks õigusakti: *Planeerimisseadus*¹¹ ning *Strateegiliste arengukavade liigid ning nende koostamise, täiendamise, elluviimise, hindamise ja aruandluse kord*¹². Nende järgi jagunevad arengukavad valdkondlikeks ning organisatsioonipõhisteks, planeeringud üleriigilisteks, maakonna, üld- ja detailplaneeringuteks. Täiendavalt esineb teemaplaneering, mis on kas maakonna (täpsustab maakonnaplaneeringu mingit osa) või üldplaneeringu (täpsustab üldplaneeringu mingit osa) tasandil.

2.1.3 Käsitlev valdkond

Käsitlevate valdkondade liike ette ei ole antud kuna need saavad olla väga laias amplituudas nii horisontaalselt kui vertikaalselt. Esineb ka olukordi, kus dokument käsitleb mitut valdkonda. Siiski tasub võimalusel leida kõiki käsitusalasid hõlmava ühise valdkonna nimi.

2.1.4 Kaetav periood

Kui dokument ei ole määratud mingiks perioodiks, kirjutatakse lahtrisse „määratlemata“. Ülejäänud juhtudel kirjutatakse käsitleva perioodi algusaasta ja lõppaasta. Selle info alusel on edaspidi võimalik määrata mõju kestust ja olulisust.

2.2 Mõjurid ehk kavandatava tegevuse täpsustus

Mõjur ehk aspekt on keemiline, füüsikaline või bioloogiline tegur, mis võib sihtobjektis esile kutsuda negatiivse mõju.¹³

Selles osas tuleb selgitada milliste keskkonnaosade kasutamist dokument määrab (millises ulatuses seab raamistik). Sõltuvalt dokumendi iseloomust võib see määrata keskkonnakasutust vaid kindlas piirkonnas või kindla detailsusastmeni. Sellest lähtuvalt on võimalik keskkonnale avalduvat mõju määrata vaid nende ressursside

või alade suhtes, mille kasutamine on dokumendiga määratud. Tähelepanu tuleb pöörata ka nendele mõjuritele, mis jäävad muutumatuks või mille kasutamine lõpetatakse.

Näiteks dokument võib määrata tööstuspargi asukoha, kuid jätta määratlemata sinna lubatavad tootmise tüübid. Antud näite puhul määratakse maakasutus kuid jäetakse määramata heitmete teke. Seega kuigi dokumendi alusel ei ole võimalik hinnata mõju õhu kvaliteedile, tuleb eelhindamise käigus anda hinnang (lähtuvalt olemasolevast olukorrast) milline heitkoormus võiks olla lubatud. See tähendab, kas tööstusalale saaks luua vaid lao või ka põletusseadmetega tootmishooneid.

Peatüki läbimisest saadud tulemuste põhjal hakatakse järgmistes osades otsustama avalduva mõju olulisuse üle.

Iga mõjurit tuleb iseloomustada järgmiste näitajatega:

Maht	Muutuse osatähtsus, võimalusel selged väärtused. <i>Näiteks milline on lisanduv veetarve ja milline on lisanduv heitvee või sademevee teke.</i>
Tõenäosus	Millise tõenäosusega esineb mõjur ja selle muutus või muutumatus. <i>Näiteks, milline on jäätmete tekke tõenäosus.</i>
Kestus ja sagedus	Kas mõjur toimib pikaajaliselt või lühiajaliselt, võimalusel väärtused, kui aspekt on tsükliline, siis millised on tsüklid. <i>Näiteks, kas tihedam liiklus on jääv ja kas see esineb tsükliliselt või pidevalt läbi aja. Kui see toimub tsükliliselt, siis milline on tsükkel (päeval-öösel, suvel-talvel, külmal ajal soojal ajal, põua ajal vms).</i>
Muutus ajas	Kas ja millises mahus mõjur ajas muutub, kasvab, kahaneb, lakkab. <i>Näiteks, kas on ette näha müra muutumist ajas. Milline on trend.</i>
Asukoht	Millist geograafilist piirkonda muutus puudutab. <i>Näiteks kus toimub valguse muudatus ja kui kaugemale valgus ulatub või kuhu juhatakse heitvesi.</i>

Kas strateegiline planeerimisdokument puudutab:

2.2.1 Ressursid

Maakasutus	Kas kavandatav tegevus toob kaasa maakasutuse (mets, põllumajanduslik maa, veekogude maa, rohumaa jne) muutusi? Kas toimub maa hõivamine, hülgamine, kasutuse
------------	---

intensiivistumine, vähenemine, killustamine, maakasutuse takistamine.

Vee kasutus Kas kavandatav tegevus muudab veekasutust. Oluliseks veekasutuseks võib nimetada tegevusi, mis nõuavad vee-erikasutusloa olemasolu. Kehtiva *Veeseaduse*¹⁴ alusel on vee-erikasutuseks veevõtt (välja arvatud ühisveevärgist), heitvee või saasteainete juhtimine suublasse (sh põhjavette), veekogu paisutamine, hüdroenergia kasutamine, veekogu süvendamine, pinnasepaigaldamine veekogu põhja, tahkete ainete uputamine, põhjavee täiendamine allalaskmine või ümberjuhtimine, vee kasutamisel füüsikaliste, keemiliste või veekogu bioloogiliste omaduste muutmine. Laiemalt on veekasutuseks kõik tegevused, mis avaldavad vee seisundile olulist mõju (näiteks põllumajanduslik maakasutus).

Muude loodusressursside kasutus Kas kavandatava tegevusega kaasneb muutusi maavarade, looduslike kalavarude, metsa või ulukite kasutuses?

Muude ressursside kasutus Kas kavandatava tegevusega kaasneb täiendav toormaterjalide, energia, ehitusmaterjalide, kütuste või muude ressursside vajadus? Kuidas neid ressursse tarnitakse (rajatakse juhtmeid, transporditakse, toodetakse kohapeal jne)?

2.2.2 Ruumi ja otstarbe muutused

Maastik Kas kavandatava tegevusega kaasneb pinnamoe muutmine (erosioon tuule ja vee poolt, kaevandamine), ilme muutus (domineerivad objektid, mis muudavad maastikupilti)?

Hajumistingimused Keskkonnalubade väljastamisel on arvestatud heidete lahjenemisega looduses. Eesmärk on selgitada, kas kavandatav tegevus toob endaga kaasa lahjenemistingimuste halvenemise (nt jõe veehulga vähendamine). Lahjendavad looduse komponendid on õhk, vesi, pinnas jne. See küsimus ei hõlma täiendavate saasteainete teket.

Hüdroloogilised tingimused Kas kavandatav tegevusega tehakse maaparandust (niisutamine, kuivendamine).

Liiklus Kas kavandatav tegevus toob endaga kaasa muutusi liikluses?

2.2.3 Hädaolukordade esinemine

- Õnnetuste tõenäosus Kas kavandatava tegevusega kaasneb ohtlike ainete transport sõidukiga või juhtme kaudu, ohtlike ainete hoiustamine? Milline on avariide tõenäosuses muutus.
- Tõrgete tõenäosus Kas kavandatav tegevus muudab elektrivarustuse, veevarustuse, sidevarustuse, vedelkütusega varustatuse, lennuväljade, sadamate, põhi- ja tugimaanteede, telefonivõrgu, päästetööde toimekindlust.

2.2.4 Heited

- Müra ja vibratsioon Kas kavandatav tegevus põhjustab müra või vibratsiooni teket. Märkimisväärsemateks müratekitajateks on liiklus, tööstus (sh lõhkamised), ehitus ja rahvakogunemised. Vibratsiooni tekitavad peamiselt liikuvvahendid ning ehitustegevus. Kuigi vibratsioon tekib ka koos kõrge müratasemega, jääb sellistel juhtudel vibratsioon tavaliselt müra mõju varju.
- Õhusaaste Kas kavandatava tegevusega kaasneb õhuheiteid? Nendeks võivad olla tahked osakesed (nt tolm), kasvuhoonegaasid, lõhn, happevihmasid põhjustavad elemendid, keemilised ühendid. Koormuse kasvu põhjustavad põletusseadmed (saasteained), toiduaine- ja keemiatööstus (lõhn, saasteained), liiklus (tahked osakesed, saasteained), põllumajandustegevused (lõhn, saasteained), kemikaalide kasutamine või hoidlad (saasteained, lõhn), katmata kergesti lenduvate ainete ladestusalad (tahked osakesed), jäätmed (lõhn, saasteained).
- Nõrgvesi Kas kavandatava tegevusega kaasneb nõrgvee teke liigvett sisaldavate ainete (enamasti jäätmed või sõnnik) ladustamisel või ladustatud ainete kokkupuutel veega (sademed). Kui tekkivat nõrgvett ei koguta, ei esine ka otsest veeheidet ehk veekasutust kuid samas võib see avaldada olulist ebasoodsat mõju.
- Tahked jäätmed Kas kavandatava tegevusega kaasneb jäätmete teke. Jäätmekategooriate loetelu on toodud *Jäätmeseaduses*¹⁵. Täiendavalt on jäätmed ülesse loetud määrusega *Jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistu*¹⁶. Tuleb anda muuhulgas kirjeldus, mida jäätmetega peale hakatakse. See tähendab, et üldiselt on jäätmeid võimalik kas kõrvaldada (põletamine, ladestamine jne) või taaskasutada (näiteks ümbertöödelduna). Kindlasti tuleb eristada, kas tegemist on püsijäätmetega, biolagunevate jäätmetega, ohtlike jäätmetega, olmejäätmetega või kaevandamisjäätmetega.

2.2.5 Muud mõjurid

Kas kavandatav tegevus toob endaga kaasa muutusi radioaktiivsuses (radioaktiivsetes pinnastes kaevandamine, radioaktiivsete jäätmete käitlemine, meditsiin), elektro-magnetilises väljas (kõrgepingelised seadmed), bioloogilistes mõjurites (taimekaitsevahendite kasutamine, väetamine, võõrliikide sissetoomine), geneetiliselt muundatud organismides (kasvatamine, riiki toomine), nakkusohlikes ainetes (meditsiin), varjutamises (tuulikute labad, kõrgehitised), valgustuses (valgusreklaamid, pimedal ajal läbiviidavad valgustusega üritused, valguse peegeldumine näiteks klaasmajadelt), soojuste eraldumises (jahutussüsteemid nagu vesijahutus, soojustrassid) ja neeldumises (soojusvaheti kasutamine pinnases või vees).

2.3 Vastavus õigusaktidele

Antud osas tuleb ülesse loetleda, milliste õigusaktidega on dokument seotud. See ei sisalda plaane ega programme (selle jaoks on eraldi osa).

Eesmärk on veenduda kavandatava tegevuse seaduslikkuses. Kuna õigusaktidele vastavuse tingimus on absoluutne siis siit ei selgu, kas kavandatavale tegevusele on vaja algetada keskkonnamõju strateegilist hindamist või mitte. See tähendab, et kui kavandatav tegevus õigusaktile ei vasta, seda läbi viia ei saa. Vastavasisuline teade tuleb edastada ka dokumendi koostajale, kes kas loobub või teeb täiendused nii, et dokument vastaks õigusaktile.

Siinjuures ei ole mõtet ülesse lugeda kõiki õigusakte, millega dokument vastuolus ei ole.

Õigusaktide loetelu ja sisu on ajas muutuv. Määrusteni on tihtilugu võimalik jõuda raamseaduste kaudu. Valdkondade kaupa on õigusaktid ülesse loetud ka Keskkonnaministeeriumi kodulehel valdkondade osas.

Alljärgnevalt on toodud tähtsamad looduskeskkonda puudutavad raamseadused:

- Hädaolukorra seadus⁴⁶
- Jäätmeseadus¹⁵
- Kalapüügiseadus¹⁷
- Kiirgusseadus¹⁸
- Looduskaitse seadus⁴¹
- Maapõueseadus²³
- Metsaseadus⁴⁴
- Saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise seadus¹⁹
- Veeseadus¹⁴
- Välisõhu kaitse seadus²⁰

Sellesse osasse kuuluvad ka kaitstavate loodusobjektide (kaitsealad, hoiualad) kaitse-eeskirjad ning kultuuriväärtused.

Kaitstavate loodusobjektide asukohtade kohta saab informatsiooni Maa-ameti kaardirakendusest ja EELIS andmebaasist. Kaitse-eeskirjad on Riigiteatajast kättesaadavad. Muuhulgas saab nendest informatsiooni kaitstavate maastike (maastikukaitsealad) lubatud kasutamise kohta.

Kultuuriväärtuste kohta saab informatsiooni Maa-ameti kaardirakendusest. Selge on, et kavandatav tegevus ei või kahjustada ega hävitada kultuuriväärtust.

Õigusaktidega vastavuse hindamise käigus saab esitada ka nõudeid tingimuste saavutamiseks, mis küll jääb välja eelhindamise protsessist.

Näiteks teatavasti esineb Eestis paiguti jääkreostusalasid (informatsiooni saab Keskkonnainfo keskusest järelepärimise teel), kus enne kavandatava tegevuse elluviimist tuleb saavutada pinnase ja põhjavee nõuetekohane kvaliteet^{21;22}.

2.4 Seotus teiste strateegiliste planeerimisdokumentidega

Oluline on selgitada milliste teiste dokumentidega kavandatav dokument on seotud.

Vastastikmõju seotud dokumentidega saab olla kaheksa: toetav või vastuolus (nt kõrgema taseme planeeringuga). Siinjuures tuleb arvestada, et kui kavandatav dokument on mingis osas toetav aga mingis osas ka vastuolus, siis kokkuvõttena esineb vastuolu.

Kirjelduse lahtris tuleb tuua lühiselgitus kattuvate osade kohta ning selgitada, mida kavandav dokument toetab ja mida muudab.

Valdkondlikud, Valitsuse ja Riigikogu poolt heakskiidetud arengukavad asuvad Eesti Vabariigi Valitsuse kodulehel (<http://www.valitsus.ee/?id=5226>).

Üleriigiline planeering on saadaval Siseministeeriumi kodulehel (<http://www.siseministeerium.ee/eesti-2010/?highlight=üleriigiline,planeering>).

Maakondade planeeringud on saadaval maakondade kodulehtedel. Otseviited asuvad Siseministeeriumi kodulehel (<http://www.siseministeerium.ee/viidad/>).

Maakonnaplaneeringute teemaplaneeringud on saadaval maavaltsuste kodulehtedel.

Üldplaneeringud on enamjaolt saadaval omavalitsuste kodulehtedel.

Detailplaneeringuid saab tavaliselt omavalitsustest. Kuid osade omavalitsuste detailplaneeringute info asub kodulehel või Maa-ameti kaardirakendusel.

2.5 Mõjutatav keskkond

Selles osas antakse keskkonnamõju kirjeldus ja hinnang keskkonnale avalduva mõju olulisuse kohta. Eesmärk on selgitada mil määral dokument erinevate valdkondades keskkonda mõjutab ja kas mõju on oluline. Mõju olulisuse hindamisel tuleb arvesse võtta olemasolevat seisundit. Olemasoleva seisundit eraldi ei kirjeldata vaid see käib jooksvalt koos avalduva mõju hindamisega. See tähendab, et mõju olulisuse

hindamisel vaadeldakse olemasolevat olukorda. Selle kaudu selgub keskkonna täiendav vastuvõtuvõime.

Kui mõnes eelloetletud mõjuris toimub muutus, tuleb nende toimet kirjeldada järgmiste kriteeriumite (mõju olulisuse üle otsustamise alus) alusel:

Mõju olulisuse hindamisel tuleb aspekte vaadelda lähtudes allolevatest kriteeriumitest. Neid kriteeriume kasutades on võimalik anda täiendav hinnang kavandatava tegevuse poolt põhjustatava olulise mõju kohta.

Kriteeriumid:

Maht	Mõju osatähtsus, võimalusel selged väärtused. See tähendab, millise tasemeni muudab mõjur keskkonnaseisundit (õhukvaliteet, mürataseta jne peale kavandatava tegevuse rakendamist). Tuleb arvestada, et kui keskkonnataluvus on piiripeal siis lisanduv koormus põhjustab märkimisväärse muutuse, olulise mõju. Seetõttu võib kumulatiivset olulist mõju põhjustada ka mõjur, mis üksikuna võttes oluline ei ole.
Ulatus	Millises geograafilises ulatuses mõju esineb. Tuleb tähele panna, et kuna looduskeskkond on piirideta, esineb enamuste tegevuste puhul mõningane piiriülene mõju samas mahus nagu piiritagused tegevused mõjutavad meie keskkonda. Oluline on tuua välja olulise piiriülese mõju esinemine. Kuigi mõju piiriülesus täishindamise vajadust ei määra (sest piiriülene mõju ei ole automaatselt oluline mõju) on kriteeriumi kasulik vaadelda, et võimalikuks täishindamiseks anda piisavalt hea lähtematerjal (juba täishindamise alguses on selge, milliste riikidega tuleb ühist hindamist läbi viia).
Tõenäosus	Millise tõenäosusega esineb mõju. Tõenäosuse ja mõju olulise suhtest selgub risk. Riski suurusest lähtuvalt võib esitada seisukoha täishindamise vajalikkuse osas. Suure riski korral vajalik, väikese korral ei ole vajalik.
Kestus ja sagedus	Mida lühem on mõju toimimise aeg või mida harvemini see esineb, seda väiksem on vajadus täishindamise järele.
Aeg	Mõnede mõjurite puhul on mõju olulisuse määramisel vaja vaadelda selle esinemise aega. Näiteks rahva kogunemised (kontserdid) tiheasustuselal keset päeva ei avalda olulist mõju, kuid sama tegevus öösel elumajade läheduses on olulise mõjuga.
Muutus ajas	Tuleb tähelepanu pöörata, kas mõju ajas on muutumatu, kasvab või kahaneb. Sellest lähtuvalt on võimalik hinnata keskkonna taluvusvõime piiri ületamist.
Taastumine	Peetakse silmas mõjutatud keskkonna taastumist ehk mõju pöörduvust. Mõnede süsteemide puhul on mõju

vähendavaks teguriks asjaolu, et endine olukord taastub. Peamiselt kehtib see selge tähtajaga tegevuste korral (ehitamine), kus tegevuseks kasutatakse mingit ala või meediumi (õhk, vesi vms), mis tegevuse lõpus taastub oma tavalisse olekusse (sh selles olev ökoloogiline keskkond).

Asukoht Erinevates piirkondades võib sama mõju olla erineva kaaluga. Ühest küljest tuleneb see erinevatel aladel juba esinevatest koormustest (mille piirväärtusi ei või ühelgi tingimusel ületada). Teisest küljest tuleneb see piirkonna kohta esinevatest ootustest. Näiteks puhkeala lähedale plaanitav mürarikas tegevus on olulisema mõjuga kui sama asja plaanimine suurlinna piirkonda.

Leevendusmeetmed Juhul, kui mõju on oluline ja selle leevendamiseks on teada leevendusmeetmeid, mida dokumendis ollakse nõus või saab rakendada, tuleb ka need ülesse loetleda. See vähendab formaalsete täishindamiste läbiviimist, mille põhimõtteline sisu on juba enne KSH algatamist teada.

See tähendab, et kui on teada leevendusmeede mõne olulise mõju kõrvaldamiseks, tuleb sellest teada anda dokumendi koostajale, kes arvestab nõudega või keeldub sellest. Kui dokumendi koostaja arvestab nõudega ja muudes osades olulist mõju ei esine, saab otsustaja täishindamise algatamata jätta ja loetleb algatamata jätmise otsuses ülesse oluliste mõjude leevendusmeetmed. Kui dokumendi koostaja meetmetega nõus ei ole või esinevad muu olulised mõjud, millele esialgu konkreetseid leevendusmeetmeid teata, algatatakse täishindamine.

2.5.1 Elutu keskkond

Kuigi klassikalises mõttes on elutu keskkond vahend elusa keskkonna toimimiseks, mistõttu ei omaks selle kaitse otsest tähtsust (kuivõrd vaid elusale keskkonnale avalduva mõju kaudu). Kõike hõlmavam käsitlus on siiski kaitsta loodust iseeneses, mis tähendab, et ka elutu osa muundamine hävitamine või tekitamine võib omada mõju ka ilma selleta, et see omakorda avaldaks mõju elusale keskkonnale.

Pinnas

Pinnasele võib avalduda mõju keemilise ja bioloogilise kvaliteedi, veerežiimi ning mulla koguse muutumise kaudu.

Kas kavandatav tegevus võib põhjustada pinnase reostumist?

Antud küsimuse juures tuleb olulist tähelepanu pöörata järgmistele kriteeriumitele: maht, ulatus, tõenäosus, kestus, muutus ajas, taastumine, asukoht, leevendusmeetmed.

Kuigi pinnase reostumine (keemiliselt) on piiritletud õiguslikult²¹, ei ole enamuste planeerimisdokumentide puhul võimalik ennustada kavandatavast tegevusest tulenevat reostustaset. Sellest lähtuvalt peab sellistel juhtudel reostumisest tuleneva mõju olulisus olema hinnanguline. Siinjuures on olulisteks kriteeriumiteks läbi mulla reostumise mõju taimkattele (so taimed surevad alal välja) ja põhjaveele²². Selgete väärtuste puudumisel on võrdlusmomendina võimalik kasutada sarnaste objektide või tegevuste (nt teedevõrgu planeerimine) kohta olevat informatsiooni. Kui kavandatav tegevus põhjustab põhjavee reostumise (avalduv mõju joogiveeallikatele) ohtu või kui põhjustab piirkonnas olulist viljakuse langust, on tegemist olulise mõjuga. Piirkondliku iseloomuga kergem reostamine ei ole olulise mõjuga. Reostumist võivad põhjustada jäätmete ladestamine, kemikaalide käitlemine (sh hoiustamine), reovee ja heitvee heide. Kemikaalide hoiustamisel on leevendavaks meetmeks näiteks avariivannide või basseini rajamine mahutite ümber.

Kas kavandatav tegevus põhjustab veerežiimi olulist muutust?

Antud küsimuse juures tuleb olulist tähelepanu pöörata järgmistele kriteeriumitele: maht, ulatus, tõenäosus, kestus ja sagedus, aeg, muutus ajas, taastumine, asukoht, leevendusmeetmed.

Veerežiimi puhul võimalikuks oluliseks mõjuks on piirkonna liigne niisutamine või kuivendamine. Niisutamise puhul on oluline tähele panna pinnase kui elukeskkonna muutust. Mõju võib üldjuhul olla oluline kahel juhul:

- muutub ala, mis on looduslikult kaitstav (andmed EELIS andmebaasist) või kuulub rohevõrgustikku (info maakonnaplaneeringutest);
- muutub kasutuskõlbmatuks ala, mis on aktiivses inimkasutuses (elamualad, puhkealad jne, mis on võimalik leida omavalitsuste üldplaneeringutest).

Kuivendamise üks olulisi võimalikke mõjusid on traditsiooniliselt liigniisketel aladel koosluste muutumine (rabade kuivendamine), kuid seda teemat käsitletakse taimkatet puudutavas osas.

Kas kavandatav tegevus põhjustab olulist mõju mullastikule?

Antud küsimuse juures tuleb olulist tähelepanu pöörata järgmistele kriteeriumitele: maht, ulatus, tõenäosus, kestus ja sagedus, aeg, muutus ajas, taastumine, asukoht, leevendusmeetmed.

Mulla koguse osas on eesmärk vältida mulla vähenemist. Selline mõju võib olla põhjustatud katmisest, segamisest (muu pinnasega) või eemaldamisest. Olulisim on tagada hea viljakusega (viljakuse klass ehk boniteet alates 40 hindepunkti) muldadega põllumaade säilimine. Mullaviljakust on oluline vaadelda põllumaadel, sest seal on rakendatud maaparanduse ja muid mulla viljakust parandavaid meetmeid. Hektarites hea viljakusega põllumaa hävitamine on olulise mõjuga. Sellisel juhul tuleb alata keskkonnamõju strateegiline hindamine, mille raames tuleb hinnata viljaka mulla kui loodusressursi hävitamise võimalikku mõju põllumajandusele ja selleläbi muudele valdkondadele. Informatsiooni mullatüüpide ja

viljakuse kohta saab Maa-ameti kaardirakendusest. Samas täpsem informatsioon peaks olema kohalikes omavalitsustes.

Muudes piirkondades on soovitatav leevendusmeetmena kaetaval alal koorida muld ja see laotada mujale, kus vaja.

Maavarad

Kas kavandatav tegevus tingib aktiivse maavara muutmist passiivseks?

Antud küsimuse juures tuleb olulist tähelepanu pöörata järgmistele kriteeriumitele: kestus ja sagedus, muutus ajas, leevendusmeetmed.

Maavarad jagunevad muuhulgas aktiivseteks ja passiivseteks²³. Aktiivseks on liigitatud need, mille kaevandamine tänapäeva tehnoloogia juures on ratsionaalne tagades keskkonnanõuete täitmise. Passiivsed on maavarad, mille kasutamine ei ole keskkonnakaitseks võimalik või puudub vastav tehnoloogia. Kui kavandatav tegevus takistab aktiivse maavara varu kaevandamist (allmaakaevandamise puhul näiteks vaja hoidetervikute jätmist) on tegemist olulise mõjuga ja tuleb algselt keskkonnamõju strateegiline hindamine selgitamiseks aktiivsest kasutusest välja jääva maavara varu mõju piirkondlikul tasandil ja üleriigiliselt.

Informatsiooni maavarade kohta saab Maa-ameti kodulehelt maavarade kaardirakendusest. Siinjuures tuleb arvestada asjaolu, kas tegevus on ajutise iseloomuga või püsiv.

Põhjavesi

Kas kavandatav tegevus mõjutab ebasoodsalt ühisveevärgi veehaardes joogivee tootmiseks kasutatavat põhjavett?

Antud küsimuse juures tuleb olulist tähelepanu pöörata järgmistele kriteeriumitele: maht, ulatus, tõenäosus, kestus ja sagedus, muutus ajas, taastumine, leevendusmeetmed.

Põhjavee peamine kasutushuvi on joogivee saamine. Liigne põhjaveevõtt avaldab mõju ümbruskaudsetele sama põhjavee kihi tarbijatele. Mõju ulatus sõltub põhjavee kihist ja piirkonnast. Kuigi mõnede piirkondade kohta on kinnitatud põhjaveevarud (informatsiooni saab Keskkonnaministeeriumist järelepärimise teel), siis sellise info kasutamisel mõju olulisuse üle otsustamiseks on vaja ka piirkonna põhjavee tarbimise informatsiooni (saab Keskkonnaameti piirkondlikust asutusest vee-erikasutuslubade kaudu). Üldiselt ei ole tegemist olulise mõjuga, kui põhjavett võetakse 5 m³ ööpäevas¹⁴.

Kas võib ohtu sattuda üksikkaevudest tervisele ohutu vee kättesaadavus?

Antud küsimuse juures tuleb olulist tähelepanu pöörata järgmistele kriteeriumitele: ulatus, tõenäosus, kestus ja sagedus, muutus ajas, taastumine, leevendusmeetmed.

See võib juhtuda põhjavee reostumist ohustavate tegevuste tagajärjel. Võib väita, et igasugune põhjavett reostav tegevus on olulise mõjuga. Erilist tähelepanu tuleb pöörata kaitsmata põhjaveega aladele, kus põhjavee reostumise oht maapinnalt tulev reostuse eest on suurem. Kaitsmata põhjaveega alade kohta saab informatsiooni Keskkonnainfo Keskusest teabenõude kaudu).

Reostumist võivad põhjustada jäätmete ladestamine, kemikaalide käitlemine (sh hoiustamine), reovee ja heitvee heide. Kemikaalide hoiustamisel on leevendavaks meetmeks näiteks avariivannide või basseinide rajamine mahutite ümber. Oluline on jälgida Põhjavee reostumisohtu selle täiendamise (põhjaveekihti vee juhtimine, nt kaevandustes) puhul.

Pinnavesi

Kas kavandatav tegevus võib põhjustada veekogu seisundiklassi halvenemist?

Antud küsimuse juures tuleb olulist tähelepanu pöörata järgmistele kriteeriumitele: maht, ulatus, tõenäosus, kestus ja sagedus, muutus ajas, taastumine, asukoht, leevendusmeetmed.

Vesi võib reostuda keemiliselt^{22;24} või ökoloogiliselt²⁵ (sh temperatuur). Peamiseks vee reostumist põhjustavaks teguriks on heitvee juhtimine veekogusse²⁶ ja põllumajandus. Oluline on eristada reostustundlikumaid veekogusid. Rangemad pinnavee kvaliteedinõuded kehtivad suplusveele²⁷ ning lõheliste ja karpkalalaste veekogudele²⁸ ja joogivee tootmiseks kasutatavale pinnaveele²⁹. Temperatuur saab muutuda vee soojusvahetina kasutamisenä, neist levinuimad on maaküte (kasutatakse ja järves) ning jahutusvesi. Seireandmeid vee kvaliteedi kohta saab Keskkonnateabe keskusest. Infot seirejaamade ja seireandmete kohta saab tellida kas teabenõudega või kodulehelt olevast andmebaasist www.keskkonnainfo.ee. Teabenõudega on Keskkonnateabekeskusest võimalik saada informatsiooni olemasolevate väljalaskude kohta. Piirkondlikust Keskkonnaametist on võimalik saada infot väljastatud ja menetlemisel olevate vee-erikasutuslubade kohta. See on oluline kui dokumendi tulemusel muutub vees reostavate ainete kontsentratsioon (kas lahjendushulga vähenemine või reostuskoormuse kasv). Põllumajandusest (hajureostus) tuleneva koormuse kohta tabelinformatsiooni ei ole. Selle tõttu on kõige mõislikum toetuda alamvesikondade veemajanduskavades esitatud informatsioonile.

Võib väita, et kui kavandatav tegevus põhjustab vee seisundiklassi halvenemist, on tegemist olulise mõjuga ja tuleb algsatada keskkonnamõju strateegiline veekeskonnale avalduva mõju ja leevendusmeetmete selgitamiseks.

Kas kavandatav tegevus muudab jõesängi kuju?

Antud küsimuse juures tuleb olulist tähelepanu pöörata järgmistele kriteeriumitele: maht, ulatus, kestus ja sagedus, aeg, muutus ajas, taastumine, asukoht, leevendusmeetmed.

Jõe säng võib muutuda süvendamise täitmise või ümberjuhtimise (kaevatakse uus säng) teel. Süvendamine ja täitmine põhjustab veekogu geomorfoloogilist muutumist, mis omakorda hävitab (harva loob) elupaiku. Kui on vastavat tegevust plaanitakse lõheliste või karpkalalaste elupaikadena kaitstavate veekogude nimekirja kuuluval jõel³⁰ ja tegevuse eesmärk ei ole lõhelaste või karpkalalaste leviku soodustamine, on tegemist olulise mõjuga.

Kas kavandatav tegevus põhjustab olulist veevõttu?

Antud küsimuse juures tuleb olulist tähelepanu pöörata järgmistele kriteeriumitele: maht, ulatus, tõenäosus, kestus ja sagedus, aeg, muutus ajas, taastumine, asukoht, leevendusmeetmed.

Veevõtu (siseveekogud) puhul peab arvestama taastuva kogusega. Siseveekogust vee võtul tuleb tähelepanu pöörata lahjendava vooluhulga (sanitaarvooluhulga)³¹ säilimisele. Kui veevõtul jääb allavoolu vee erikasutuseks vajalikku lahjendavat kogust või väheks, on tegemist olulise mõjuga. See on oluline, kui veevõtust allavoolu juhitakse reostavaid aineid (heitvesi jne). Vee-elustiku kaitseks peab säilitatav miinimumvooluhulk reeglina olema suurem sanitaarvooluhulgast. Eeltoodud kriteeriumite juures tuleb tähelepanu pöörata millisel määral avaldab see mõju ökosüsteemi toimimisele ja avalikule kasutamisele (veevõtt, suplemine, veesport, veel ja jää liikumine, kalapüük). Juhul kui lahjendav vooluhulk või elustikuks vajalik vooluhulk ei ole tagatud (allavoolu olemasolev vee-erikasutus muutub võimatuks) on tegemist olulise mõjuga.

Konkreetsetele veekogudele ja ka üldiseid soovitatavad arengusuunad on võimalik saada (alam)vesikondade veemajanduskavadest³², mis on kättesaadavad keskkonnaministeeriumi kodulehelt. Üldiselt võttes võib tugineda reeglile, et kui planeerimisdokument on vastuolus (alam)vesikonna veemajanduskavas ettenähtud meetmetega on tegemist olulise mõjuga. Sealjuures tuleb arvestada, et erinevates piirkondades esinevad erinevad veekogude kvaliteedi probleemid.

Õhk

Oluline on säilitada ja kus vaja, parandada välisõhukvaliteeti, piirata heitkoguseid määrani, mis ei ohusta looduslikke süsteeme ning mis vastab õhukvaliteedinõuetele.

Õhukvaliteet võib muutuda keemiliselt (saasteainete heide õhku) ja füüsikaliselt (müra, ioniseeriva ning ioniseeriva toimeta kiirgus, infra- ja ultraheli).

Õhu kvaliteedi nõuded on õigusaktidega^{33;34;35;36;37;38} üsnagi selgelt määratletud, mistõttu ei jää palju kaalumisvõimalust.

Seireandmeid saab Keskkonnateabe keskusest. Infot seirejaamade ja seireandmete kohta saab tellida kas teabenõudega või kodulehelt olevast andmebaasist www.keskkonnainfo.ee.

Kas kavandatav tegevus võib põhjustada õhukvaliteedinormide ületamist?

Antud küsimuse juures tuleb olulist tähelepanu pöörata järgmistele kriteeriumitele: maht, ulatus, tõenäosus, kestus ja sagedus, aeg, muutus ajas, taastumine, asukoht, leevendusmeetmed.

Pahatihti ei ole plaanist või kavast võimalik selgitada konkreetseid saastetasemete muutusi. Muutujatena tuleb silmas pidada liiklustiheduse kasvu (sh laeva ja lennuliiklus) ja tööstuse (põletamine, toiduained) ja põllumajanduse intensiivistumist. Tahkete osaketse leviku puhul on täiendavaks teguriks tahkete kergesti lenduvate osakestega hoidlad (tuhaväljad, süsi). Müra puhul on täiendavaks teguriks rahvakogunemised (üritused). Ioniseeriv kiirgus on põhjustatud kas looduslikest allikatest (radioaktiivsed pinnased^{39;40}). Looduslikult esineva radooniriski alade kohta saab informatsiooni Keskkonnaministeeriumi kodulehelt „Kliima ja kiirguse“ valdkonna alt. Tuleb tähelepanu pöörata nendes piirkondades ette nähtud kaevandustegevustele (alates vundamendist lõpetades allmaakaevandusega). Ioniseeriv kiirgus võib olla pärit ka kuntslikest allikatest (meditsiin, radioaktiivsete jäätmete käitlemine). Lõhna puhul on Eestis peamiseks probleemiks põllumajanduskäitised tiheasustusalade lähedal. Lõhna tekitajateks on ka toiduaine tööstus, keemiatööstus, jäätmete ladestamine, vedelkütuse hoiustamine ning

reoveepuhastus. Kuna lõhna kohta puuduvad selged arvulised piirväärtused (olemasolu selgitab hindamiskomisjon), siis lõhna mõju eelhindamisel peab lähenema tunnetuslikust skaalast. Abiks saab võtta sarnaste rajatud objektide või tegevuste mõju kohta olevat informatsiooni. Oluliseks näitajaks on elanike pretensioonid, mis esitatakse kas omavalitsusele või keskkonnainspeksiioonile, kes hoiab üleval vastavat registrit. Kui tegevuse piirkonna kohta juba esinevad pretensioonid, siis täiendava lõhnakoormuse lisandumine on olulise mõjuga. Mitteioniseeriva kiirgusest olulisemaks mõjuallikaks on valgus ja selle varjutamine. Tavaliselt on mõjutatavaks objektiks inimene (uus ehitis varjab päikese, reklaam valgustab tuba ka pimedal ajal). Selle kõrval tuleb vaadelda ka kaitstavaid taime ja seeneliike, millest mõned ei pruugi muutuvate valgustingimustega harjuda (vt Inimese elukeskkonna osa). Kaitstavate liikide kohta saab informatsiooni EELIS andmebaasist (vt Elukeskkonna osa).

Üldiselt võib väita, et kui kavandatav tegevus on olulise mõjuga kui piirkonnas on keskkonnanormatiivid ületatud. Kuigi klassikaliselt peaks juba ületatud normatiivide korral kavandatava tegevus lihtsalt keelama, on siiski keskkonnamõju strateegilise hindamise üks ülesannetest pakkuda välja ka leevendusmeetmeid mõju normaliseerimiseks.

Kohakliima ja mikrokliima

Kohakliima iseloomustab piirkonda nagu asustusüksus (nt tiheasustusala), looduslik vorm (nt org, küngas). Mikrokliima esineb veel väiksemates üksustes (nt teed, trassid). Kuigi kliima hõlmab temperatuuri, sademeid ja tuult, siis kohalike olude muutused sademete olulist muutust ei põhjusta.

Mõlema juures on oluliseks kriteeriumiks taimed ja loomade levik ning mitmekesisus.

Kohakliima märkimisväärne muutumine toimub tavaliselt tiheda hoonestusega alal, kus päeval hooned soojenevad ja öösel kiirgavad sooja. Selline temperatuuri vahe jääb üldiselt mitteolulisele tasemele ja esineb vaid hoonete vahel. Pikkade koridoride tekkimisel soodustab see tuule koondumist ühesuunalist liikumist. Seetõttu tuleb vaadelda, kas selliste koridorides ja nende lõppudes ei asu tuulehellasid objekte.

Mikrokliima puhul on oluline vaadelda mõju kaitstavatele taimedele ja seentele, mis ise-enesest on juba leviku piiril. Seetõttu võib väiksemgi muutus liikide levikut veelgi vähendada ning tegemist on olulise mõjuga.

Oluliseks näitajaks on sudu tekkimise võimalikkus. See saab juhtuda väga tiheda liiklusega ja tuulevaiksetes piirkondades. Eeldus sudu tekkimiseks avaldab olulist mõju.

Võib väita, et enamused plaane selles valdkonnas olulist mõju ei avalda. Tähelepanu tuleb pöörata kaitstavatele piirkondadele. Seetõttu tuleks vastata küsimusele:

Kas kavandatav tegevus muudab mikro- või kohakliimat I ja II kaitsekategooria liikide elupaikadel?

Antud küsimuse juures tuleb olulist tähelepanu pöörata järgmistele kriteeriumitele: ulatus, tõenäosus, kestus ja sagedus, aeg, muutus ajas, taastumine, asukoht, leevendusmeetmed.

Nendel elupaikadel muutuv kliima on olulise mõjuga.

2.5.2 Kaitstavad objektid ja eluskeskkond

Eluskeskkonna kaitset reguleerib Looduskaitseadus⁴¹.

Eluskeskkonna kaitse saab jagada liigi kaitseks ja elupaiga kaitseks. Liigikaitsega tegeleb suuremal määral Looduskaitseadus, elupaikade kaitsega suuremal määral Linnudirektiivi⁴² ja Loodusdirektiivi⁴³ alusel määratud Natura 2000 alad.

Olulisuse hindamisel ongi mõistlik vaadelda mõju kaitstavatele liikidele ja elupaikadele.

Liigid

Eesmärk on säilitada loomade ja liikide piisav arvukus ökosüsteemi säilimiseks.

Kas kavandatav tegevus killustab või muudab roheline võrgustiku funktsiooni?

Antud küsimuse juures tuleb olulist tähelepanu pöörata järgmistele kriteeriumitele: ulatus, kestus ja sagedus, aeg, muutus ajas, taastumine, asukoht, leevendusmeetmed.

Maakondliku planeerimise tasandil on üle Eesti määratud roheline võrgustik, mille eesmärk on tagada loomadele liikumiskoridorid. Roheline võrgustik koosneb tugialast ja koridorist. Rohelise võrgustiku läbilõikamist (loomade liikumise olulist takistamist) võib lugeda oluliseks mõjuks.

Rohelise võrgustiku kohta informatsiooni saab maakondade kodulehtedelt maakonnaplaneeringu valdkonnast.

Kas kavandatav tegevus vähendab kaitstavate liikide levikut?

Antud küsimuse juures tuleb olulist tähelepanu pöörata järgmistele kriteeriumitele: tõenäosus, taastumine, leevendusmeetmed.

Eesti Eluslooduse Infosüsteemis (EELIS) on informatsioon kaitstavate loomaliikide (selgrootud ja selgroogsed) asukohtade ja elupaikade kohta. Kõige üldisemalt on kõik tegevused, mis ohustavad kaitstavaid liike (puudutavad tuvastatud alasid) olulise mõjuga.

Elupaigad

Kas kavandatav tegevus seab ohtu oluliste elupaikade säilimise?

Antud küsimuse juures tuleb olulist tähelepanu pöörata järgmistele kriteeriumitele: maht, ulatus, tõenäosus, kestus ja sagedus, aeg, muutus ajas, taastumine, asukoht, leevendusmeetmed.

Elupaikade kaitset tagavad peamiselt Natura 2000 alad (täiendavalt ka Looduskaitseaduse alusel kehtestatud kaitstavad loodusalad). Mõju olulisuse hindamise juures on tähtis silmas pidada, et ükskõik kui väike pindala muutus Natura 2000 või muul kaitstaval alal võib olla seotud olulise mõjuga. See tähendab, et olulise mõju puudumist ei saa põhjendada üksnes väitega, et kavandatav tegevus vähendab Natura 2000 ala kõigest 1 % võrra. Otsustamisel peab hindama, millisel määral kavandatav tegevus Natura 2000 ala kaitse-eesmärke ohustab. Kui kaitse-eesmärgid on ohustatud, on tegemist olulise mõjuga, mistõttu tuleb algatada keskkonnamõju strateegiline hindamine.

Sama oluline on silmas pidada ka asjaolu, et kõik kaitstavad alad ei ole reservaadid. See tähendab, et tegutsemine ja muutused on nendel aladel lubatud määras, mis ei ohusta kaitstavaid elupaikasad ja liike. Lubatud ja keelatud tegevused on toodud Looduskaitseseaduses ja kaitstavate alade kaitse-eeskirjades. Informatsiooni saab Riigi Teatajast ja Keskkonnaameti piirkondlikest osakondadest.

Natura 2000 ja Looduskaitseseaduse alusel kehtestatud kaitstavate alade kohta saab informatsiooni Eesti Eluslooduse Infosüsteemist (EELIS). Kaardi-infot saab Maa-ameti kaardirakendusest või teabenõudega Keskkonnateabe Keskusest. Keskkonnateabe Keskuse kodulehe kaudu on võimalik pääseda ka EELIS infosüsteemi.

Metsaseaduse⁴⁴ alusel on rajatud vääriselupaiku. Tegemist on kuni seitsme hektari suuruse pindalaga kaitset vajav ala väljaspool kaitstavat loodusobjekti, kus kitsalt kohastunud, ohustatud, ohualdiste või haruldaste liikide esinemise tõenäosus on suur. Vääriselupaigad asuvad metsas. Arvestades, et vääriselupaik on määratud kõrge loodusväärtustega aladele võib enamjaolt jääda seisukohale, et nende alade vähendamine või seisundi halvendamine on olulise mõjuga.

Vääriselupaikade kohta saab informatsiooni Keskkonnaameti piirkondlike spetsialistide käest ja Keskkonnateabekeskusest.

2.5.3 Inimese elukeskkond

Selles osas hinnatakse puhtalt inimese heaolu puudutavaid väärtusi, mis looduslikule keskkonnale olulised ei ole.

Ilme, ruumiline struktuur, esteetilisus

Kas kavandatav tegevus põhjustab olulist ruumilist mõju?

Antud küsimuse juures tuleb olulist tähelepanu pöörata järgmistele kriteeriumitele: kestus ja sagedus, muutus ajas, asukoht, leevendusmeetmed.

Vabariigi Valitsus on vastu võtnud määruse *Olulise ruumilise mõjuga objektide nimekirj*⁴⁵. Selles loetletud objektid kattuvad suuremal või vähemal määral KeHJS § 6 lg 1 loetletud tegevustega, mille puhul on keskkonnamõju hindamine kohustuslik. Loetelud erinevad üksteisest selle poolest, et KeHJS nimekirja on pikem ja kõikehõlmavam, ning määruse nimekirjas on mõned objektid täpsemalt välja toodud ning mõned künnisväärtused erinevad seaduses esitatust.

Võib öelda, et kui dokumendiga määratakse määruses nimetatud objekti rajamine, on tegemist olulise mõjuga.

Väljaspool neid alasid on võimalik lähtuda maakonnaplaneeringus ja üldplaneeringus ettenähtust. Kui dokument määrab kõrgema hierarhia või sama taseme planeeringusse ruumilise kasutamise muutusi domineerival, on tegemist olulise mõjuga.

Kas kavandatav tegevus põhjustab täiendavat tehislikku valgustamist?

Antud küsimuse juures tuleb olulist tähelepanu pöörata järgmistele kriteeriumitele: maht, ulatus, tõenäosus, kestus ja sagedus, aeg, muutus ajas, asukoht, leevendusmeetmed.

Tähelepanu tuleb pöörata eriti tiheasustusaladele (määratud tavaliselt üldplaneeringuga) kavandatavate tegevustega. Üldiselt võib väita, et kui kavandatakse püsivat tegevust, mis põhjustab elamute ülevalgustamist (lisab oluliselt eredamat valgust kui looduslik valgus) või on tegemist impulseerivat valgust (näiteks tihedad varjutamise tsüklid) on tegemist olulise mõjuga ning tuleb algatada keskkonnamõju strateegiline hindamine inimese tervisele ja heaolule avalduva mõju selgitamiseks. Selge on ka see, et siia alla ei kuulu traditsiooniline tänavavalgustus, mis on mõeldud turvalisuse tagamiseks.

Teenused

Kas kavandatav tegevus takistab elutähtsate teenuste osutamist?

Antud küsimuse juures tuleb olulist tähelepanu pöörata järgmistele kriteeriumitele ulatus, tõenäosus, kestus ja sagedus, muutus ajas, asukoht, leevendusmeetmed.

Plaan peab tagama, et selle jõustumisel ei tekiks inimese poolt tarbitavates teenustes takistusi. See tähendab, et plaan ei tohi kindlasti takistada elutähtsate teenuste toimivust. Elutähtsad teenused on loetletud *Hädaolukorra seaduses*⁴⁶. Kui elutähtsate teenuste osutamist takistatakse, on tegemist olulise mõjuga.

2.6 Asjaomaste isikute ja asutuste seisukohad

Asjaomased asutused on kõik ametiasutused, kellel võib olla käsitletava ala osas ametialaseid huve. Eelhindamise käigus küsitakse hinnangut nende pädevusvaldkonda jäävatele objektidele avalduva mõju kohta.

Oluline on silmas pidada, et seisukohta on soovitatav küsida valdkonna või regioonispetsiifiliselt asutuselt mitte neid haldavalt katusasutuselt (nt ministeerium). See tähendab, et kui dokument määratleb mingil määral veekasutuse maakondlikult või väiksemal tasandil, ei ole mõistlik pöörduda ministeeriumi veesakonda vaid Keskkonnaameti vastava regiooni poole. Teise näitena, kui dokument puudutab kultuuriväärtust ei ole mõtet pöörduda Kultuuriministeeriumi kultuuriväärtuste osakonda vaid Muinsuskaitseametisse.

Seisukohta on soovitatav küsida kõikide valdkondade kohta, mida eelhindamise käigus on tuvastatud. Siia hulka kuuluvad ka need valdkonnad mida dokument puudutab aga millele avalduvat mõju on eelhindaja hinnanud mitteoluliseks, positiivseks või olematuks.

Parema tulemuse saavutamise eesmärgil on mõistlik eelhindamine läbi viia ning selle sisu saata asjaomastele isikutele või asutustele seisukoha andmiseks.

Küsimused, mis tuleks esitada:

- Kas eelhindamises esitatud ja asutuse/isiku pädevus- või huvivaldkonda puudutav informatsioon on õige?
- Kas on midagi lisada?
- Kas ollakse lõppjäreldusega nõus?
- Kui ei ole, siis põhjendus.

Saadud vastusega arvestatakse eelhindamise täiendamisel. Seisukohad peavad olema esitatud kirjalikult. Kui seisukohta arvesse ei võeta, tuleb seda põhjendada.

2.7 Hindamistulemuste kokkuvõte

Kokkuvõte sisaldab järeldust mõju olulisuse osas.

Kokkuvõte peab sisaldama järgmist informatsiooni:

- strateegilise planeerimisdokumendi nimetust ja eesmärki;
- strateegilise planeerimisdokumendi koostamise algataja, koostamise korraldaja, koostaja ja kehtestaja nime ja kontaktandmeid;
- strateegilise planeerimisdokumendi koostamise algatamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise või algatamata jätmise otsuse kuupäeva ja numbrit;
- Teiste strateegiliste planeerimisdokumentidega esinev vastuolu või puudumine
- Dokumendi rakendumisel avalduva keskkonnamõju olulisus. Või põhjendus, miks mõju ei ole oluline.
- Õigusaktidega vastuolu esinemine või puudumine.
- strateegilise planeerimisdokumendi koostamise algatamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise või algatamata jätmise otsusega tutvumise aega ja kohta.

3 KASUTATUD VIITED

-
- ¹ Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus. RT I 2005, 15, 87. <https://www.riigiteataja.ee/akt/116112010010>
- ² Mõjude hindamine keskkonnale – meetmete muutmise alused. Eelnõu 07.07.2010. Keskkonnaministeerium.
- ³ Keskkonnamõju hindamine. Eelhindamise juhend. 2005, Euroopa Komisjon.
- ⁴ Eelhindamise meetodika täpsustamine. 2008, OÜ Alkranel.
- ⁵ Directive 2001/42/EC of the European Parliament and of the Council of 27 June 2001 on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment.
- ⁶ Implementation Of Directive 2001/42 On The Assessment Of The Effects Of Certain Plans And Programmes On The Environment. Komisjoni juhend.
- ⁷ Sommer. A., 'The Assessment of the Significance of Environmental Effects. Procedure and Criteria for Screening in Strategic Environmental Assessments', the Austrian Federal Ministry of Agriculture, Forestry, Environment and Water Management, 2002
- ⁸ Case C-392/96. Environment - Directive 85/337/EEC - Assessment of the effects of certain public or private projects - Setting of thresholds. Commission of the European Communities v Ireland. Judgment of the Court Fifth Chamber of 21 September 1999.
- ⁹ Keskkonnaülevaade 2009. 2009, Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskus.
- ¹⁰ Strategic environmental assessment tool kit. 2006 The Scottish Government.
- ¹¹ *Planeerimisseadus*. RT I 2002, 99, 579 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13328539>
- ¹² *Strateegiliste arengukavade liigid ning nende koostamise, täiendamise, elluviimise, hindamise ja aruandluse kord*. RT I 2005, 67, 522 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=12790098>
- ¹³ Pöder. T., Keskkonnamõju ja keskkonnariski hindamine. Käsiraamat. 2005. Tallinn.
- ¹⁴ *Veeseadus* RT I 1994, 40, 655 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13339827>
- ¹⁵ *Jäätmeseadus* RT I 2004, 9, 52 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13343117>
- ¹⁶ *Jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistu*. RT I 2004, 23, 155 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?replstring=33&dyn=13343117&id=732766>
- ¹⁷ *Kalapüügiseadus*. RT I 1995, 80, 1384 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13315812>
- ¹⁸ *Kiirgusseadus*. RT I 2004, 26, 173 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13316051>
- ¹⁹ *Saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise seadus*. RT I 2001, 85, 512 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13316575>
- ²⁰ *Välisõhu kaitse seadus*. RT I 2004, 43, 298 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13341372>
- ²¹ *Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases*. RTI, 18.08.2010, 57, 373 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13348997>
- ²² *Ohtlike ainete põhjavee kvaliteedi piirväärtused*. RTI, 18.08.2010, 57, 374 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13349010>
- ²³ *Maapõueseadus*. RT I 2004, 84, 572 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13342547>
- ²⁴ *Pinnavees ohtlike ainete, sealhulgas prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete ning teatavate muude saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused, pinnavees prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete keskkonna kvaliteedi piirväärtuste kohaldamise meetodid*. RTI, 15.09.2010, 65, 484 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13357637>

- ²⁵ Pinnaveekogumite moodustamise kord ja nende pinnaveekogumite nimestik, mille seisundiklass tuleb määrata, pinnaveekogumite seisundiklassid ja seisundiklassidele vastavad kvaliteedinäitajate väärtused ning seisundiklasside määramise kord. RTL 2009, 64, 941. <https://www.riigiteataja.ee/akt/125112010015>
- ²⁶ *Heitvee veekogusse või pinnasesse juhtimise kord.* RT I 2001, 69, 424 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13290813>
- ²⁷ *Nõuded suplusveele ja supelrannale.* RT I 2008, 16, 117 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13250886>
- ²⁸ *Lõheliste ja karpkalalaste elupaikadena kaitstavate veekogude nimekiri ning nende veekogude vee kvaliteedi- ja seirenõuded ning lõheliste ja karpkalalaste riikliku keskkonnaseire jaamad.* RTL, 18.10.2002, 118, 1714 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=208599>.
- ²⁹ *Joogivee tootmiseks kasutatava või kasutada kavatsetava pinna- ja põhjavee kvaliteedi- ja kontrollinõuded.* RTL 2003, 9, 100 <http://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13256510>
- ³⁰ *Lõheliste ja karpkalalaste elupaikadena kaitstavate veekogude nimekiri ning nende veekogude vee kvaliteedi- ja seirenõuded ning lõheliste ja karpkalalaste riikliku keskkonnaseire jaamad.* RTL 2002, 118, 1714. <https://www.riigiteataja.ee/akt/208599>
- ³¹ *Nõuded veekogu paisutamise, veetaseme alandamise ja veekogu tõkestamise ning paisu kohta.* RTL, 31.07.2009, 63, 917 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13209959&searchCurrent>
- ³² <http://www.vesikonnad.envir.ee/>
- ³³ *Tselluloosi ja tsemendi tootmisel välisõhku eralduvate saasteainete heitkoguste piirväärtused toodangu- ja energiaühiku kohta.* RTL 2004, 108, 1722 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=12909806>
- ³⁴ *Saasteainete heitkoguste piirväärtused suurtest põletusseadmetest väljuvate gaaside mahuühiku kohta.* RTL, 16.09.2004, 122, 1891. <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=797559>
- ³⁵ *Lahustite kasutamisel välisõhku eralduvate lenduvate orgaaniliste ühendite heitkoguste piirväärtused, saasteallikatest eralduvate saasteainete heitkoguste seirenõuded ja heitkoguste piirväärtuste järgimise hindamise kriteeriumid.* RTL, 16.09.2004, 122, 1893 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=798568>
- ³⁶ *Välisõhu saastatuse taseme piir-, sihtväärtused ja saastetaluvuse piirmäärad, saasteainete sisalduse häiretasemed ja kaugemad eesmärgid ning saasteainete sisaldusest teavitamise tase.* RTL 2004, 122, 1894 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=1019078>
- ³⁷ *Lõhnaaine esinemise määramise ekspertrühma moodustamise kord, ekspertrühma liikmele esitatavad nõuded, lõhnaaine esinemise määramise kord ja määramiseks kasutatavate meetodite loetelu.* RTL 2007, 57, 1018 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13133429>
- ³⁸ *Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid.* RTL, 14.03.2002, 38, 511 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=163756>
- ³⁹ kaart Radoon elamutes. <http://www.kiirguskeskus.ee/image/radoon.gif>
- ⁴⁰ Kaart Esialgne Eesti radooniriski levilate kaart. <http://www.keskkonnainfo.ee/failid/ylld/radoonikaart.pdf>
- ⁴¹ *Looduskaitse seadus.* RT I 2004, 38, 258 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13342186>
- ⁴² Euroopa Nõukogu Direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta.
- ⁴³ Euroopa Nõukogu Direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta.
- ⁴⁴ *Metsaseadus.* RT I 2006, 30, 232 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13318447>
- ⁴⁵ *Olulise ruumilise mõjuga objektide nimekiri* RT I 2003, 54, 369 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13195695>
- ⁴⁶ *Hädaolukorra seadus.* RT I 2009, 39, 262 <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13320720>

KESKKONNAMÕJU STRATEEGILINE EELHINDAMINE

Strateegilise planeerimisdokumendi koostamise korraldaja:

--

Strateegilise planeerimisdokumendi nimi:

--

Strateegilise planeerimisdokumendi koostaja:

<i>nimi:</i>	
<i>aadress:</i>	
<i>vastutav isik:</i>	
<i>telefon</i>	
<i>e-post:</i>	

Keskkonnamõju strateegilise eelhindamise läbiviija:

<i>nimi:</i>	
<i>aadress:</i>	
<i>vastutav isik:</i>	
<i>telefon</i>	
<i>e-post:</i>	
<i>kuupäev:</i>	
<i>vastutava eelhindaja allkiri:</i>	

1 STRATEEGILISE PLANEERIMISDOKUMENDI LÜHIKIRJELDUS

Eesmärk:

Käsitletav tasand (detailplaneering, teemaplaneering, arengukava jne)

Käsitletav valdkond (transport, kasutusotstarbe määramine jne)

Kaetav (käsitletav) periood

2 MÕJURID

Kas strateegiline planeerimisdokument puudutab: (lahtrisse märkida X):

OBJEKT	JAH	EI
--------	-----	----

Ressursid

maakasutus		
------------	--	--

Kirjeldus:

vee kasutus		
-------------	--	--

Kirjeldus:

muude loodusressursside kasutus		
---------------------------------	--	--

Kirjeldus:

muude ressursside kasutus		
---------------------------	--	--

Kirjeldus:

Ruumi ja otstarbe muutused

maastik		
---------	--	--

Kirjeldus:

hajumistingimused		
-------------------	--	--

Kirjeldus:

hüdroloogilised tingimused		
----------------------------	--	--

Kirjeldus:

liiklus		
---------	--	--

Kirjeldus:

Hädaolukordade esinemine

õnnetuste tõenäosus		
---------------------	--	--

Kirjeldus:

Kas strateegiline planeerimisdokument puudutab: (lahtrisse märkida X):

OBJEKT	JAH	EI
tõrgete tõenäosus		
<i>Kirjeldus:</i>		

Heited

müra ja vibratsioon		
<i>Kirjeldus:</i>		
õhusaaste		
<i>Kirjeldus:</i>		
nõrgvesi		
<i>Kirjeldus:</i>		
tahked jäätmed		
<i>Kirjeldus:</i>		

Muud

muud mõjurid		
<i>Kirjeldus:</i>		

3 VASTAVUS ÕIGUSAKTIDELE

Vastuolud:

<i>Õigusakt:</i>	
<i>Kirjeldus:</i>	
<i>Õigusakt:</i>	
<i>Kirjeldus:</i>	

Toetavad tegevused:

<i>Õigusakt:</i>	
<i>Kirjeldus:</i>	
<i>Õigusakt:</i>	
<i>Kirjeldus:</i>	

4 SEOTUS TEISTE STRATEEGILISTE PLANEERIMISDOKUMENTIDEGA

Horisontaalsed strateegilised planeerimisdokumendid, mis on seotud kavandatava strateegilise planeerimisdokumendiga

DOKUMENT	TOETAB	VASTU- OLUS
<i>Kirjeldus:</i>		

DOKUMENT	TOETAB	VASTU- OLUS
<i>Kirjeldus:</i>		

DOKUMENT	TOETAB	VASTU- OLUS
<i>Kirjeldus:</i>		

DOKUMENT	TOETAB	VASTU- OLUS
<i>Kirjeldus:</i>		

Vastuolu korral tuleb hinnata seotud dokumendis toimuvast muudatusest tuleneva keskkonnamõju olulisust kasutades olemasolevat vormi.

5 MÕJUTATAV KESKKOND

Kas kavandatav tegevus põhjustab olulist mõju (lahtrisse märkida X):

OBJEKT	JAH	EI
--------	-----	----

Elutu keskkond

pinnasele		
<i>Kirjeldus:</i>		
maavarade kasutusele		
<i>Kirjeldus:</i>		
põhjaveele		
<i>Kirjeldus:</i>		
pinnaveele		
<i>Kirjeldus:</i>		
õhule		
<i>Kirjeldus:</i>		
kliimale		
<i>Kirjeldus</i>		

Kaitstavad objektid ja elukeskkond

liikidele		
<i>Kirjeldus:</i>		
elupaikadele		
<i>Kirjeldus:</i>		

Inimese elukeskkond

Ilmes, ruumilises struktuuris, esteetilisuses		
<i>Kirjeldus:</i>		
teenustes		
<i>Kirjeldus:</i>		

6 ASJAOMASTE ISIKUTE JA ASUTUSTE SEISUKOHAD

7 HINDAMISTULEMUSTE KOKKUVÕTE